

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОНАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1955
ИЮЛЬ
26
ВТОРНИК
№ 149 (3343)
Өртөө 20 коп.

ССР Эвилелиниң Камгала Министри-нин Дужалы (1 арын).
ССРЭ-нин улус ажыл-агыйынын чаа көдүрүшкүнү (1 арын).
ПАРТИЯНЫ АМЫДЫРАЛ: А. Мальшев.— Партия-политиктиг болгаш партия-организматтыг ажылдары белик денелге (2 арын).
СЭТА-нын хөдөлгөли (2 арын).

Тыва автономкут областа хей уругулар-ды илерин «Неңиз алдары» өрдөнөр болгаш «Неңиз медалы» медалдар-биле шаңнаар дугайында РСФСР-нин Дюди Со-сединия Президиумунун Чарыны (2 арын).
Н. Товариштай. — Болжоттар тудууче-кчөөлөгейи салыр (3 арын).
ДӨРТ БҮРҮНӨЛӨРНИҢ ЧАЗАБТАР

БАШТЫННАРЫНЫҢ ЧӨВҮЛӨЛ ХУРАЛЫ (3—4 арыннар).
Улус төлөөдери бугу-кыдат хуралы-нын сессиясында (4 арын).
Эртеңки болгаш культураның орду-нуң тудуучулары совет хамзаатларыга Польша өрдөнери тыгмысканы (4 арын).
Областың чайгы X спартакладаынын эгелээни (4 арын).

Партияның XX съездинге алдар болдурган социалистик чарышты калбартыыл

Улетпүрү улам ыңай көдүрериниң, техниктиг депшилеңиң болгаш бугуру-генин организастаарын экижидериниң талазы-биле сорулгаары дугайында СЭП ТК-ның июль Пленумунун докта-алы Совет Эвилелиниң улетпүрүнүң эр, хөдөөнүң бугу ажылчыларынын, инже-нерлериниң болгаш техниктериниң мур-нуна улус ажыл-агыйың чаа сорулга-ларын салган. Тыва областың улетпүр-үнүң бугу ажылдакчылары оң төөтүлүг документини бугу совет кижилер-биле бир дөмей бодуун күн-бүрдөгү ажыл-корудулазынын дайынчы программасы кылдыр хүдөөп аң турарар.

Бугу улус ажыл-агыйының хөгжүдө-үсүн, ажылчы чоннарын чагай байла-лының чайгылыш чок өздүсүнүн болгаш тайбынын быжык чөлөгичи Совет күр-үсүнүн камгалаары аркасында үндө-үсүн — аар улетпүрү сайырадырыңа бистин улаузуу Коммунист партияның башта-лаагы-биле улус чедикчилериниң чедик-чилерини бугу совет кижилер-биле бир дөмей бодуун күн-бүрдөгү ажыл-корудулазынын дайынчы программасы кылдыр хүдөөп аң турарар.

Тайбың күш-ажылга боттарының маа-дырды ажыл-биле чедик алган улус тивилегеңиңе совет кижилер чөптү-биле чоргаарар өргөлдер. Ыңчалза-даа олар чедикшиңге мөңгөрөгөс, бот-оожурга-ды болдурбас деп партияның өөредини ха-ны мердеришкан, чедикшилерини бы-жылдап, оң чаа-чаа үндөсүннерин мога-чок дилеп, тып турарар. Партияның XX съездини чымырлар дугайында ымыл Пленумунун доктаалы улетпүрүнүн болгаш көдө ажыл-агыйының ажылдакчыларының бугу чуртта патриотчу күш-ажылы хай-ныстырган.

Партияның XX съездинге алдар болдурган социалистик чарышты күштүк чагымы бистин областың улетпүр, тра-спорт болгаш гудуң ажылдакчылары-н тургузучу күш-ажылче сорул кингем. Социалистик бугурулгелеринде июль Плену-мунун доктаалы-биле танышкан хей кижилер митингилер болуп турар. Улет-пүрү улам көдүрер дугайында Плену-мун доктаалынын ажыл херек кырында үр-үндөңгү күсүдери дөш база партияның XX съездинге күш-ажылчы чаа-чаа че-дикшилериниң ужуражыр дөш улетпүр-үнүң бугу адырларынын ажылдакчылары социалистик чарышка бединген хүдө-лөгелери аң, оң төөтүлүг боттаандыра-рыга боттарының быжык бугурулгелер-ге төөгөйлөр турарар.

Областың мурнакчы бугурулгелериниң бирээни Кызылдың ыш заводунун кол-лектив партияның XX съездинге алдар кылдыр чыдаң бугурулгелерини ок-тябрь 10-да күсүдери хүдөөгөн. Бешки беш чылдың оналгазын 60 чыл-дың февральда күсүткен Кызылдың дагга дөрбөзүн коллективиниң кежи-гүнери чыл планын хуусаа бетинде кү-сүдери болгаш чаа дүжүтүң таразын хүдөөп алыры-биле белеткел ажылдары хуусаа бетинде белик шынарыг доозарн хүдөөгөн, күженишкениң ажылдан турарлар. Кызыл-Мажалыттың автотран-спорт контораының чолазылары бол-гаш септекилерин чүк сөөртүлгезиниң чыл планын хуусаа бетинде күсүдери

хүдөөгөннөр. Районнарың улетпүр ком-бинаттарының коллективтери күш-ажыл-дын бугурулгелерин бедириңче, бугу-руга шөөдери болгаш дерилгелери чо-гумчалыг ажылдарыңче, продукцияны шынарын экижидеринче уланган чаа-чаа хүдөөлөгелери база алган.

Социалистик хүдөөлөгейи алмыр — кылза чогуур ажыл херектиң чүгө эгези болур. Оң амьдыраалга үр-үндөңгү күсүдери күш-ажылды шың организаста-ай, механизмнерни чөп азыгал турар болгаш социалистик чарыштың боттаны-лаа дөш бугу коллектив бир дем-биле ажылдан турар чөге эгезер. Чарышка алган хүдөөлөгейи чедикшиңниң күсүд-еини ажылчын бүрүтүңү кылмак күш-ажылчын шитирлээр. Салган сорулагы чедик алыр дөш бугурулгелерин адми-нистрация черлери, партия, комсомол болгаш профсоюз организастаары ажылчыларын социалистик чарышын баштаар, оларын чогадыкчы аркаларың болгаш талаатыларын күш-ажылдын бугу-рулгелерин бедириңче, бугурулгениң ажылдагымаал курлавырларын дилеп тыгарың, бугурулгени организастаарын экижидеринче улаңдырар ужурут.

Ам үдө районнарың улетпүр комби-наттары специализастаарың чугула сорулагы салдыңан. Райбулетпүр комби-наттары специализастаар чорук оларын районда бар чиг-эт материалдарыңдан чангыс хевирин продукцияны бугурул-гелерин мергежиң болгаш оңу мөө-нү-биле бугуру арканы бээр. Оң-биле кады продукцияны шынары дыка эки-жиң, бот-үнес чингек, райбулетпүр ком-бинаттары оңок, ажыл чок кылдыр бугу-рулгелер чорук узулганыңар. Чурт улетпү-рүнүң бугурулгелериниң бот рационалды организастаары аа-ча-чягаараа шыны-биле бот бербес. Маңаа организастык бол-гаш кылмак улус амыр негетилер.

Бугурулгени организастаарың сайм-рангайжылар дугайында партияның сал-ган сорулагың шитирлээрде мурнакчы бугурулгелерин болгаш бугурулгени чарыкчыларының ажылчын дуржула-рын калбаа-биле негетилери, ажылчы-нарың мергежиңи үргүчү белири болгаш оларын ажыл амырларыңга доктаамал сатып салыры оңаа чугула. Бот талазы-биле чогуур инициативаны алмыр бугурулгелерин удурутчулары-га, партия, комсомол болгаш профсоюз организастаарыңа шуут хамааржыр. Белик бугурулгелерин мергежиңери чөп ажылдарыңга болгаш бугурулгени ра-ционалды организастаарыңа үндөсүлөш, бугурулгени ай, квартал планын додуур күсүдериң чедик азырыңче ажылчы-нарың болгаш инженер-техниктиг ажыл-дакчыларың бугу күштерин мөөңдөөн турар ужурут.

Чүгө бугурулгелерин күсүткөш, бот-үнес чингедериниң, камнагаанын чурумун сагырының, ассортмент бол-ган күш-ажылдын бугурулгелерин беди-риниң планын күсүткөш баар чорук-тары болдурбас херек. Оналганы сан-даа, шынар-даа талазы-биле бир дөмей додуур күсүдери — бугурулгелерин чөптүк болбас хоойлуу. Партия, комсо-мол, профсоюз организастаарының бол-гаш бугурулгени удурутчуларының чугу-ла сорулагы чүдө дөрге улетпүр ажылдакчыларының партияның XX съез-динге алдар болдурган социалистик чары-шын баштаарында болур.

ССР Эвилелиниң Камгала Министриниң ДУЖААЛЫ

1955 чылдың июль 24. № 117 Москва хоорай

Эштер матростар, солдаттар, старшиналар болгаш сержантылар!
Эштер офицерлер, адмиралдар болгаш генералдар!
Бугу совет улус болгаш оң Чесектиг Күштери ССР Эвилелиниң Шериг-Далай Флудунун Хүнүн байырлап, бистин Төрөн чуртувустун далай кызматтарынын камгалаанын быжыглаар талазы-биле совет суг шериглериниң болгаш судно тудуучуларынын чедик алган чаа-чаа чедикшилериниң демделген турар-дыр.

Бугу улустун байырламы—Шериг-Далай Флудунун Хүнүн таварыштыр силер-ге байыр чедирин тур мей.
Дайынчы чаа корабльдары шингөөдүн алырыңа, амгы уениң шериг-далай техниказын болгаш чөлөгөн өрөңүн алырыңа, Совет Эвилелиниң Шериг-Далай Флудунун күчүзүн база дайынчы белик чорун бедириңге моон сонгаар-даа, чедикшилериниң болурун Шериг-Далай Флудунун матростарыңга, старшиналарыңга, офицерлериңге болгаш адмиралларыңга күдөйм.
Эртеңки болгаш техниканың чаа чедикшилеринге үндөсүлөш, совет судно-лар тудуун боттаарыңга база хөгжүдериң херэңге чаа чедикшилерини чедик алыры суднолар тудуунун улетпүрүнүн ажылчанырыңга, конструкторларыңга болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларыңга күдөйм.
Шериг-Далай Флудунун Хүнүн алдаржыдып демделгелери-биле дужаарым болза:
Бугу, июль 24-те, флоттарга болгаш флотилияларга шериг корабльдарынын база эрик батерейлериниң артиллериязынын чөбөрү бир удаа даштаашкынырың-биле салыт кылар.
Совет Шериг-Далай Флоду деглерезин!
Улус совет улус болгаш оң Чесектиг Күштери деглерезин!
Бистин төрөн Совет чазавыс деглерезин!
Коммунизм дөш демиселге совет улустун улус сорул кырың болгаш уду-рутчу күжү—Совет Эвилелиниң Коммунист партиязы деглерезин!

ССР Эвилелиниң Камгала Министри Совет Эвилелиниң Маршалы Г. ЖУНОВ.

ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйының чаа көдүрүлүшкүнү

ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйының хөгжүд-ерин күрүе планынын 1955 чылдың бирги чартык чыда күсүдөүсүнүн түн-недериңиң дугайында ССРЭ-нин Минис-траер Чөвүдөүсүнүн чыда Топ статисти-ка өргөдөүсүнүн дыңнады парламентин чарыктаганын. Топ статистика өргөдө-үсүнүн дыңнады ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйының чаа көдүрүлүшкүнүн дугай-ын херечилеп турар.

Чурттуң улетпүрү нинти продукция бугу-рулгелериниң талазы-биле бирги чартык чыдаң планын нинтизи-биле 103 хуу күсүткөш. 1955 чылдың бирги чарты-нына улетпүрүн болгаш бирги ээлгек-де улус ажыл-агыйының хөгжүдериңиң үн-дөсүн болур аар улетпүрүн улам ыңай көдүрүлүшкүнү хаддыртыңан. ССРЭ-нин бугу улетпүрүнүн нинти продукция 1955 чылдың бирги чартында, эртен чылдың оң үндөүсүн-биле денелгө 12 хуу өскөн.

1955 чылда улетпүр бугурулгезиниң денели 1950 чылдың денелинден 70 хуу ажыры бешки беш чыл планында көрдүңгөн турган. Чыл хуусааның дур-гузунда — 1954 чылдың май 1-ден 1955 чылдың май 1-ге чедир — улетпүр бугу-рулгезиниң ичкөөк 1950 чылдың денелинден 71 хуу ашкан. Ыңчангаш улет-пүрүнүң нинти хөгжүдериңиң талазы-биле бешки беш чыл планы хуусаа бетинде 1955 чылдың май 1-де, тодаргайлаарга 4 чыл болгаш 4 айда күсүткөш.

Аар улетпүрүнүн продукциязының хей-хөй чугула хевирлериниң талазы-биле азыр 1955 чылдың бирги чартында азыр күсүткөш. Калбаа херекелдин хей-хөй барааныры база-ла планда ажыр кылып үдүртүңгөн. Ыңчалза-даа чамдык министрстволар улетпүр проду-кциязын чамдык хевирлерин бугурул-гелериниң планын күсүдериңиң өрөк-чөгү чугула хөгжүдериң албан.

1954 чылдың бирги чарты-биле денелгө 1955 чылдың бирги чартында улетпүр продукциязын чугула хевир-

лери бугурулгелерин өскөсүнүн дугайы Топ статистика өргөдөүсүнүн дыңнадында көртүп турар.
Улетпүрде дерилге херекселдерин ажыл-даарынын өскөсүнүн денелгелер турар. Оң-биле кады хей-хөй бугурулгелерде, ыңагыш машина тудушкунунун завод-тарында дерилге херекселдерин ажыл-да-вай анаа турар чорук ам-даа хей база хөдөлгөйлөр турар болгаш өңтөп тургусту-маан хей саныг дерилге херекселдер бар, оларын ажылаар болза, бугурулгелериниң бугурулгелер күчүзүн дыка улагатты-рар арканы бээр турган кийик деп айтып турар.

Улетпүр продукциязын бот-үнес чингедериниң планы өртен чартык чыда күсүткөш. Денелгө саннар-биле азыра, бот-үнес чингедери чартык чыда 3,8 хуу болган. Ыңчалза-даа бот-үнес чингедериниң планы нинтизи-биле эки күсүткөш-даа хей-хөй бугурулгелер бот-үнес чингедер талазы-биле докта-тыңган оналганы күсүткөш турар. Улетпүр продукциязын хей-хөй хевир-лериниң бот-үнес белик боду үргүчүлө-лөшкөн.

Көдө ажыл-агый чедикшиңниң хөг-жү турар. СЭП ТК-ның январь Плену-мунун доктаалы хуусаа бетинде күсү-дериңге чогуур байдалары тургузар талазы-биле колхозтарда, машина-трак-тор станцияларында болгаш совхозтарда улау ажыл чоруттуңан.

Колхозтар, машина-трактор станция-лары болгаш совхозтар чакыт тарымагы чедикшиңниң чорутуңан. Чуртка 1955 чылда чакыт чакыт тарымы культу-раларын өртен чыдааында 21 миллион гектары хейчү тараан. Бот чымын кы-зылгас тарылаагының шөлү 11 миллион гектар көвүдөөн. Бузуруза шүптүзү 17,9 миллион гектар тарытыңан азы өртен чыдааында 13,6 миллион гектар хөй болган.

Чаа шингөөдип алыр черлерге тараа болгаш өске-даа көдө ажыл-агый кул-тураларының тарылаагы 1956 чылда

28—30 миллион гектар чедирери «Тараа бугурулгени көвүдериңге кур болгаш ку-руккан черлери улам ыңай шингөөдип алыр дугайында» СЭП ТК-ның болгаш ССРЭ-нин Министраер Чөвүдөүсүнүн док-таалында көрдүңгөн. Машина-трактор станциялары болгаш совхозтар 1954 чыл-да болгаш 1955 чылдың бирги чартында 26 миллион ажыл гектар кур болгаш ку-руккан черлери аңдырар, оң шингөө 1955 чылда 13 миллион гектар деп баш-тай планнагыңаынын орунуга 20 милли-он гектар чер тарытыңан.

Кур болгаш куруккан черлериниң рай-оннарында 1954 чылда тургустунган 124 совхозтардан аңгыда 60 чылдың ча-зында 300 чаа тараалаң совхозтар тур-густунган.
Хей-хөй көдө ажыл-агый машинала-ры 1955 чылдың бирги чартында кө-дө ажыл-агый алган. 1955 чылдың июль 1-де көдө ажыл-агыйда трактор-ларың саны (15 ээт күштү-биле сана-арга) 1400 муң болгаш тараа комбайн-нары — 350 муң кезек болган.

Маңаа ажылчын продукциязын бугу-рулгелерин Чуртта продукттулг маалы баш саны ажыл-агыйларын бугу кате-гориялары-биле алган 1954 чылдың июль 1-ге денелгө 1955 чылдың июль 1-ге баштайгы мөдө өзүгээр илектерини — 6 хуу болгаш хойнуу — 6 хуу көвү-дөөн; хаваннарың баш саны өртен чылдың денелгө хире хөвөр артың.

Көдө ажыл-агый мергежиңиң кал-дар-биле быжылаар талазы-биле улау ажыл сөөлү үдө чоруттуңан. Ам үдө машина-трактор станцияларында дөди болгаш ортумак тускай өртенки дирек-торлар 90 хуу, кол инженерлер — 90 хуу, кол агрономнар — барык 100 хуу болгаш машина-трактор мастерскаалары-нын өргөкчилери — 70 хуу чыгыс бо-луп турар.

Демир орук, суг болгаш автомобиль транспортуң чүк сөөртүлгезин көвү-дөө, а күрүнөңиң капитал салымшы-нының хөгжөөни 1954 чылдың бирги

чартында боттарга 1955 чылдың бирги чартында 111 хуу болган. Ыңчалза-даа капитал салымшынының чартык чыл-паны улус ажыл-агыйында нинтизи-биле 93 хуу күсүткөш.

1955 чылдың бирги чартында совет садгыны улам калбартыры үргүчүлөп турган. Совет Эвилели даштык сады талазы-биле 1955 чылда даштык чурт-буле экономиктиг харылааларын үргү-чүлгөн: ам үдө Совет Эвилели 58 даштык күрүлгелер-биле садгалаагы-нын чорудуп турар.

Улус ажыл-агыйында ажылчыларынын болгаш албан-хакчыларынын нинти са-ны 1954 чылдың бирги чартынын төнчүтүдө сан-биле денелгө, 1955 чылдың бирги чартынын төнчүтүдө 1 миллион кижини немешкен. 1955 чылдың бирги чартында, эртен чылдың өз-үсү-биле денелгө, күш-ажылды бугу-рулгелер улетпүрү 7 хуу болгаш туду-га 10 хуу өскөн.

Коорайларда болгаш көдө черлерде ор-тумак шөлаларын четкиң калбары үргүчүлөшкөн. Ортумак шөлаларын доккаларын болгаш бийшван бединги аттестаны алганнарынын саны өртен чыл-биле денелгө, 60 чымын 25 хуу, а 1950 чыл-биле денелгө үш чартык катан көвүдөөн.

Дөди өөрдөгөй черлери болгаш техни-кумнар зоочно өөрөнп турганнар-биле кады бот чымын 640 муң азыр анык тускай өртенкилерин, азы өртен чы-дааында 80 муң чымын хөйү өөрдөп үндүрүп турар.

Эртен чылдың чогуур үсү-биле денелгө 1955 чылдың бирги чартында кино көртүр черлериниң саны өскөн бол-гаш кинотеатрларга көрүчүлериң баар көвүдөөн. Экижидериниң, божула ба-жыныларың, уругулар асылдерин бол-гаш садтарының, санаторийлериң бол-гаш диншаныга бажыныларың четкиң калбарган.

(СЭТА).

Пленумнун шиитпири—ажыл-иштин дайынчы программы

СВЕРДЛОВСК. «Улетпүрү улам ыңай көдүрериниң, техниктиг депшиле болгаш бугурулгени организастаарын экижидер талазы-биле сорулгаары дугайында» СЭП ТК-ның Пленумунун доктаалы Ураламшаводтун хей кижилер коллекти-ви ханы сеткил-ханышыны-биле ут-каны. Заводтун кол инженери С. Само-ловтун чугалааны болза:

— Ураламшавод машиналар болгаш дерилгелер металлургия, нефть, көмүр даш болгаш улетпүрүн өске-даа кол адырларын хаддыр турар. Бугурулгени коллектив күчүдү пресстери, про-ка станнарын, хымжының ишкери 25 кубометр болгаш согуунун узуну 100 метр күчүдү кылгаш чорук өскөсү-торну кылып турар болгаш даг казар эк-скаваторларың бугурулгезин экижидип турар. Хөй күш үнер ажылдары механи-заастаарың болгаш автоматчыдарының

талазы-биле хөй ажылдарын кылар деп турар.

Ураламшаводтун сурагың дартаны эш Олейниковтун чугалааны болза:

— Бистин улетпүрүнүн кайгамчыг чедикшилериниң өөрүп турар бис, чүгө дөш, беш чылдың планы хуусаа бетинде — 4 чыл 4 айның дургузунда күсүткөш. Ыңчалза-даа чедик алган чүдүдөргө оожурагас деп партия бисти өөрдөп турар. Мен заводта мурнакчы дартаналга-таптага цехинде ажылдап ту-рар мен. Сөөлү үениң дургузунда чарыкчыларың өргөкчелери чорук өзүгээр бугурулгени сайыраңгайжыткан. Чарыкчыларың чогадыкчы чорук цехтин коллективиниң графити дыка мурнай чангыс дески ажылдарыңга дузалал турар.

Уралдың машина тудуучулары, бистер төрөн Коммунист партияның шиитпи-лериң алдары-биле күсүдөп бис. (СЭТА).

Кузбасстың шахтерларының сөзү

КЕМЕРОВО. «Кемеровоуголь» трестиниң «Ягунская» шахтазы дайын сөөлүдөгү бирги беш чылда тургустунган. Хөмүр даш казытарынын ажылдан кымышынын ында профессор Чинакалдың конструкция-ны шитер-биле чорудуп турар. Аныак дагы коллектив сөөлү беш чылдың дур-гузунда хөмүр даштын хонуга ортумак тымыжы барык-ла ийи катан көвүдөткөн. Июльда чүгө ийи недөүлөү дургу-зунда планга немей 1200 тонна оттулар чүдүлү берген.

СЭП ТК-ның Пленумунун доктаалы шахтаның ажылчылары, инженерлери болгаш техниктери улау сеткил ханыш-кыны-биле утканнар. Ол чугула докумен-тилерин чүк-чүс дагылар танышкан, хаймышыныны-биле чугалааны, бот-тарының боталдарын болгаш күзел-сорул-тарың илередиң турарлар. Хоочун ажыл-чы Шестериниң чугалааны болза:

—Бистин партиямыстын ТК-ынын Плену-му улетпүрүн улам ыңай көдүрериниң, техниктиг депшилеңиң, бугурулгени орга-низаастаарын экижидериниң талазы-биле

калбак программаны айткан-дыр. Бот чорук бистери, совет кижилери өөрүп ту-рар болгаш күш-ажылчы чаа-чаа эрес-ди-м чоруктар хей-агт киирпн турар-дыр. Бистер, шахтерлар чедик алган чүдү-дөүсүгө оожурагас бис, а харын улус ажыл-агыйыңа улам хөй хөмүр даш-ты бээр ужураут бис. Ыңчангаш чаа те-хниканы дидими-биле негетилер, мурнак-чы дуржулагы эң экизи-биле ажылдар талазы-биле хожудан турар, бугурулгени автоматчыдарынын талазы-биле ам-даа чүнү-даа кылбайн турар. Сөөлү үениң дургузунда шиттиг казымыкыныны бугурулгелерин дыка өскөн, ыңчалза-даа мурнакчы бугурулгелерин денелгө-биле азыра ам-даа куду. Мурнакчы дуржула-ны өөрепери болгаш негетилери дөш ажылдары үе келген. Ол болза, хөмүр даш тымыжын көвүдериңге чугула курла-вырларың бирээни болур.

(СЭТА).

Чаа дүжүттүн таразын суг оруктарың дамчыштыр дажылап турар

Чаа дүжүттүн таразын чурттуң суг оруктарын дамчыштыр дажылаары кал-барың турар. Волганга, Днеприн, Дон-нун, Аму-Дарьяның суднолар доктар чер-лери Украинаның, Кубаның болгаш Доннун он-он муң тонна кымылганын хү-дөөп алган. Чүк чүдүрү күштүк херек-селдер алганы судноларда дурдөп-биле чүдүрүс. Сөөртүлгезин хөмөөлө эртен чыл-биле денелгө 30—40 хуу улагаткан. Чаа дүжүттү таразын сөөртүр планын

күсүдериң хаддыр дөш суг флоду не-мелде суднолары болгаш техникаы аң турар. Чижээ, тараа сөөртүр судноларынын саны эртен чыл-биле денелгө барык бот чартык катан өскөн.

Куйбышев, Саратов, Молотов, Новоси-бирск, Ульяновск хоорайларда болгаш кем-нер чогуунун өске-даа хоорайларында суг флодунун хөмөөлө улагаткан, механика-стыг сөөртүлгелерин немей туткан. (СЭТА).

Партияның кыйгыры-биле

Чоокта чаа Улау-Хем районунун Жданов аттыг көдө ажыл-агый артелиң кежи-гүнериниң нинти хуралы болган. Хуралга партияның кыйгыры-биле колхозтар даргаларың чорук дөш үкер мунчу-ларың бирээни Танды райкүсүлгүнүн даргалынын оравакчы эш Мөмбей-оолду колхоз кежигүвүнге киирпн албышаан, колхоз баштаар чериниң даргазыңа чан-гыс үн-биле сонгаан.

Колхоз баштаар чериниң даргазы тур

ган эш Мазовкин ажылга күженишкени үндөүсүн келген болгаш партияның болгаш колхозчуларың идегелин ышкы-нын, көдө ажыл-агый артелинин Уста-нын хажыдып турган. Ыңчангаш оңу кол-хоз баштаар чериниң даргазы хүдөөгө-лөндөн хурал хостаан.

Жданов аттыг колхозтун баштаар чери-ниң чаа сонгутурун даргазы эш Мөмбей-оол албан хүдөөлгезин күсүдөп эгелей берген.

Дүжүт ажаап албышкынынга

БАЙ-ХААБ. (Телефон-биле). Танды рай-онда Ленин аттыг көдө ажыл-агый арте-ли бо чымын тараа култураларын 1050 гектарда тараан. Чакыт хову ажылчын агрохиктиг негеделер өзүгээр хандыр-бышаан, чайгы ажаалды, ылангы суг-гарыдыны эки чорутуңаында тарааның үнүгү чагай болуп турар. Колхозтун хо-ву ажылчын бригадазы гектар бүрүтү-дөн ортумак-биле 18—25 центнер дүжү-тү өстүрүп, ажаап алыр дөш хүдөөлгезин күсүдөп шыдаар.

Забекшиң дүжүттү чидирг ч

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организастыг ажилды бедик денелче

Автотранспорт конторының № 1 бөлүгү партия эге организационунун өтөт-сонгудалыг хуралы болган. Аял партия организационунун өтөтүгү үеде чорудуп келген ажилыны дугайында эге организационун секретары эш Черновтун илеткели чугаалашкан.

Өтөтүгү үенин ишинде партия организационун бодуну ажалын ээон экижизин илеткели болгаш санал бергенер дедгелген. Партия организационун бодуну ажалын ханын-биле кирип турар апарган. Коммунистер ажалынын шиттирилгү үчүктөрүндө тургускан. Учүтэ 24 коммунистерин 16-ын машина чорудучуларында болгаш септелде ажалдан турарлар. Бодуну ажалынын ханын-биле кирип турар партия хуралында үчүктү чугаалашкан келген.

Индүр болза-да партия организационун ажалында улуг четпестер барын илеткели болгаш санал бергенер илеткен. Партия организационун болгаш администрация чери бодуну ажалын күсөдиринче шиттирилгү хемчеглерин албай келген-биле 1954 чылдын бодуну ажалын күсөткөнүн. Илангыя түп сөөктүгүнүн планын тонна-километр-биле 86,3 тонна-биле чүгө 60 хуу күсөдип, 54046 килограмм бензинин артыкча чарылган.

Администрациянын ажал-чорудулганын контролдаар дугайында СЭКП Устандына доктаатынган артеин партия организационун ыракта четпес ажалгаан. Өтөтүгү үенин ишинде партия хуралында бодуну ажалын ханын-биле кирип турар партия хуралында ажалдан кидизиниң ажалынын дугайында айтырыгын чугаалашкан, тодаргай доктаалды күсөдип алган, а оң күсөдөдиче кичөөнөй сабааны-биле оң кидизин ажалына өскөргө болаан. Илеткелидерин ажалы таарыштыр тургустунман, машиналарын курут маанар чоруду хей. Ажалдан кидиз оң талам-биле контролда экижизин. Оң журундан чамдык чолаачылар Эвэин, Баяндын, Та-

тарчук олар машиналы боттарынын ажалы херөөнө ажалгаар, арагалар, күш ажалын сагыга-чурумун үрөөр чоруктары бодуну турганнар.

Үстүдө четпестер болза, партия организационун партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организастыг ажалынын куду денелге тургустунганын херөөнө турар дээрин илеткели болгаш санал бергенер дедгелген. Коммунист эш Борисович партия эге организационун секретары эш Черновтун четпес ажалынын шиттирилгү үчүктөрүнүн. Эге организационун ажал планларын кыдыра бодуну ажалын мурунда салдынган соругалар-биле холбаштырбай турарында планда кирген чамдык чүдүдөр күсөдөдиче тургулаан. Чамдык айларда организационун ажал планларын шүүт кылдырмай турган. Оң ишкан партия хуралынын ай санында бирөөнө эвөөн эвес чамдыгын турар дугайында СЭКП Устанынн негеддерин хажындип турган фактылар бар. Илангыя эртен октябрь, ноябрь, февраль айларда партия хуралынын шүүт чамдырбаан.

Партия организационун секретары эш Чернов ажалга негеддеп болгаш принципалдык чоруну көргүсөй келген. Коммунистерге партийжи даалгаларын бөөрдө, олар оң күсөдип болуп аралды бе азы кандыгы дээрин өөршп көрөй турар, партийжи даалгаларын күсөдөдиче ханынаы келген.

Бодуну ажалын, албан-хаакчыларын ортузунда политик-массалыг ажалды экижизин. Хуралга санал берген коммунистер эштер Илгев, Уланов, Понамарев олар партия организационун, оң секретары эш Чернов агитколлективтин ажалын денди багай удуртуп келген шүүтүгүдөөнөр. Агитаторларын чөвүлө хуралдарын, семинарларын чымырбайн, оларнын канчаар ажалдан турарын контролдайын келген. Оң уламын чамдык Эвэин, Бускашев, Федорова ышкан агитаторлар боттарынын ханынаар үчүктөрүндө агитация ажалдарын шүүт сөвөсткөннар. Коллективтин ажалдакчыларынын ортузунда масса-политиктиг ажал багай чоруп келген. Хана солун дык үчүктөлүшкөннар.

ниг үнүп турар. Оң ишкан көсүк агитационун өскө хевартерин нештертпөөн.

Коммунистерин политиктиг өрөдөлгезин партия организационун четпес удуртканын эштер Бакеев, Уланов, олар боттарынын саналыга айтыганынар. Эрткен чылын организационун политбюлүнүн ажалына улуг четпестер турган. Оң дыкчыларын эштер Морозов, Пархоменко олар политиктиг өрөдөлгө согуургал чогун көргүсөдиче, а Исламов, Решетников олар өрөдөлгө чылын дургузунда шүүт өөршөөнөр. Чолаачы коммунистерин өрөдөлгезин багай организационун.

Партия организационун коллективте социалистик чарыкча удуртулганы экижизин. Илангыя чарыктын түндөлдөрүн ооздаашкын-биле үндүрүп, мурнакчыларын ажалынын дуржулганын нештерип айтырыгын сонуургаваан.

Партия организационун коллективте профивеле, комсомол болгаш өскө-даа хей-кили организационун кошкак удуртуп келген. Бодуну ажалын профивеле комитети (даргазы эш Уланов) сөөдү үеде бодуну ажалын дык кошкактан. Профивеле организационун хурөөлөи «сейил келген. Коллективте ажалын, албан-хаакчыларын дык хей кижи профивеле кижигүн эвөс бодуп турар. Профивеле организационун социалистик чарыкча калбартынын, култура-массалыг ажалын организационун айтырыгын кичөөнөй салбаан. Ажалчыларын, илангыя чолаачыларын ортузунда техниктиг өрөдөлгезин багай организационун.

Бодуну ажалын мурнакчы ажалдан турар активч ажалдар хей. Илангыя-даа комсомол организационун хурөөлөи өскөн. Коллективте ажалдар ортузунда кичизилде ажал багай чоруп келген. Оң уламын чамдык комсомолчулар бөзүн күш-ажалдын сагыга-чурумун үрөп, мораль чөк үчүктөлүшкөннар кылып турарынын фактылары бар.

Илгөөн четпестерин узуттаарынче угландын шиттирилгү партия организационун өтөт-сонгудалыг хуралы күсөдип алган.

А. МАЛЫШЕВ.

Фермаларда партия бөлүктөрү

Улуг-Хем районун партия организационун СЭКП ТБ-нин январь Пленумунун шиттирилгү ажалында ботандырар дөш малчылар ортузунда партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организастыг ажалдарын ээон күсөдирген.

Мал ажалынын фермаларында, бригадаларга коммунистерин күжүн таарыштыр тургузуп, ында партия бөлүктөрүн организационун. Олар Малдын баш санын өстүрөп, оң продуктулуун бедидер, малчылар ортузунда социалистик чарыктын калбартыр, оң күсөдөдиче организационун дөш демиселге улуг рольду бодуп турарлар.

Партия бөлүктөр партия организационун ажалын үндүрүн шиттирилгү ажалында ботандырарын практиктиг айтырыгын боттарынын хуралында чугаалашкын, оң күсөдөдиче организационун, малчылар ортузунда агитас-массалыг ажалдарын калбартын турарлар. Илангыя Торгалыда «Күш-ажалдын хосту» колхозун Божайда болгаш Хендергеде сүт-баран фермаларын ажалдакчыларын ортузунда агитация ажалы көсүкү-биле экижизин. Агитаторлар малчыларга бөсөдөдиче, номчулгаларын доктаамал кылып берип турар. Агитаторлардан эштер Сана-Шури, Доржу, Махал олар оң идеялар ажалдан келгенер. Агитация ажалы ажал-агылкы соругалардан хоорудбайн турар.

Оң түндөлдө «Күш-ажалдын хосту» колхозун Божайда (өргөдөдиче эш Санын), Хендергеде (өргөдөдиче эш Астафьев) сүт-баран фермаларында малдын чамдык олардыгынын таарыкчалыг организационун. Инда малдын септелгенге эки бодуп турар. Малдын хувөсү олардын ажалы дүкөи оларын база организационун. Илангыя колхозта нектен сүт саап аларынын хемчөөлөи өскөн. Санын-чарыдан В. Түлүш өрткөн 9 айларын ишинде бодуну бажылаан илек бурдузун ортумаа-биле 1081 литр, Е. Килина 996 литр сүтү саап алганнар.

Оң колхозто хей фермазы (өргөдөдиче эш Натпиг-оол) шөөр малдын чамдык оларын таарыштыр организационун. Ферма бо чылын малдын бугу чаш тагун менди камгаалп алган. «Күш-ажалдын хосту» колхоз инитиленгирген малларын бо чылын өстүреринин планын бугу чашуу ажалы-биле күсөткөн. Хей бурдузун ортумаа-биле 1,3 килограмм дүстү кыргын алган.

Амгы үеде колхозчулар мал чеминиң белеткелине күженишкенин ажалдан турарлар.

Оң ишкан Киров аттыг болгаш Сталин аттыг колхозтарын фермаларында партия бөлүктөрү боттарынын кичизилдеп болгаш организационун ролон бедиктенер. Оң фермалар боттарынын мурунда эал-

дынган планын соругаларын багай эвөс күсөдип турар. Малчыларын ажалында мурнакчыларын саны көвүдөөн. Илангыя Сталин аттыг колхозтун малчыларын коммунистер эштер Оңаң, Сандак, Чам-оол, Сендак олар колхозко парин болгаш чарыктын парин дүктү хойларын өстүрөп дөш кымымаккай ажалдан турарлар.

Индүр болза-да мал ажалын продуктулуун өвөдөдиринин практиктиг айтырыгларын чамдык парторганизационун ажалда кошкак кичөөнөй салып турар. Калинин аттыг колхозта партия организационун (секретары эш Конгуа-оол) мал ажалында партия бөлүктөрүнүн ажалын удуртпайн, оларга практиктиг дуза көргүсөй келген. Оң уламын фермаларда партия бөлүк малчылар ортузунда калдыр-даа ажал чорутпайн келген. Фермаларын үчөт-өчөдү сандаргай байдалга турган.

Оң ишкан Ленин аттыг колхозта партия организационун политик-массалыг ажалдарын чорудурун партбөлүктөрүнүн ролон бедиктенер. Оң колхоз мал ажалын продукттулуун бедидер талам-биле өскө колхозтардан хоужалп турар.

СЭКП ТБ-нин январь Пленумунун шиттирилгү ажалында ботандырарынче малчыларын мобилизационун партия бөлүктөрүнүн ролон бедидер чугула соруга.

В. МАКСЫР.

Организакчы агитатор

Агитатор кижик чүгө суртаачы бодуп эвөс, ханын ажал-херөөн чедиринин хандырар шылдар дуржулгалыг организационун бодуп журуду. Бодуну индүр хулаагезин Бай-Тайга районун «Мурнакчы» колхозунун партия организационун агитатору эш Хертег Урбаа эки билип, оң партияны даалганы үндөдип күсөдөдиче келген.

Эш Урбаа болза, колхозтун тургустунган чымын бөөр үргүчү ажалдан келген дуржулгалыг агитатор. Ичанган оң колхозчулар ортузунда организакчы болгаш кичизилдеп чоруну колхозтун партия организационун үндөш көрүп турар. Эш Урбааны колхозтун баштаар чери колхоз бодуну ажалын ханын-биле үчүктөрүнүн ажалына чыгылап келген. Оң болза, ажал-агылкы болгаш ичкешкил организакчыларын бөзгөн. Ичанган оң колхозчулар ортузунда хүндөдөш улгады берген.

Колхозтун баштаар чери болгаш партия организационун эш Урбааны 1951 чылда тулук бригадалык чоруткан турган. Оң бодуну агитатор деп партийжи хүлөөлөткөн күсөдөдиче, бригаданын ажалын

шүүт удуртуп турган Бригада 1952—1953 чылдарын тулук планын чедиринин күсөткөн, олакүсөдөдиче болгаш СЭКП обкомунун шилчир Кызыл тулук-биле шаантакан. Амгы үеде колхозчу сурда электр станцияны, шилорама, хлеб быжырар бажын, чеди чылдын шкөөлөш бар.

Колхозтун партия организационун көдө ажал-агылкы улам ийи хөжүдөрүн амгы соругаларын чедиринин шиттирилгү болгаш бодуну күженишкенин үндөдирген. Инегиде агитатор эш Урбаа 1953 чылдан бөөр № 2 хову бригадында ажалдан турар. Оң бригада амгы үеде тарма култураларын дүктүтүп бедидерин болгаш мал чеминин белеткөөрүн ооздаашкын күсөдөдиче турар. Партиянын болгаш чамдык үндүрүп турар төөгүлүг шиттирилгү тармакчылар ортузунда таныштырар ажалы эш Урбаа баам-да эки чоруткан.

Оң түндөлдө бригаданын ажалын чедиринин чыл бүрдө өстүп турар. Колхозчу тармакчылар 1953 чылда бир күш хүнүнө 2 килограмм тармак алган турган, а 1954 чылда 4 килограмм тармак-

ын алган. Колхоз ортугү үрөөнөр-биле хандыртыган. Солхозчулар артыкчылык тармааларын курунган эки турмак-биле санды, массалыг хергелдин бараан-нарын солуп алгылаан.

Бригада МТС-тин механизаторлары-биле кады бо чылын 815 гектар тарма тарып планын 850 гектар чедир күсөткөн. Колхозчулар бодуну кымытасты 600 ганы тармаан. Оң ишкан 23 гектар кукуруза тарытынган. Тармактын чамдык ажалынын эки чоруткан.

Агитатор эш Урбаа бригаданын бодуну чөвүлө хуралын ай санында чымылдын, колхозчуларын шүүтүгүдөдиче сандарын ажалында ботандырар турар. Оң бодуну ажалына көсүк агитацияны ажалдан, агитхуудун үндүрүгезин үргүчү организационун болгаш. Бригадага райполком бараан сандыларын өңдөлдөп турар.

Эш Урбаа бо чылын Бугу-өңдөдөдиче көдө ажал-агылкы дөдөгөдөдиче киржип ажалдан келген. Оң бодуну ажал барып көрүп, билип алган чүдөдөрүн дугайы колхозчу эш өөртүгө пропагандалар журуду.

С. ШИРАП.

Ушкун ээлчегин суггарылгазында

Сүт-Хөл району Калинин аттыг көдө ажал-агылкы артеин тармакчылары эки дүктүтү өстүрүп аларына кымымак ажалдан турар. Эш Балчегиниң удуртуп турары хову ажалынын бирги бригадалар өрткөн чымын чагай дүктүтү өстүрүп, ажал алган. Бо чылын 256 гектар шөлүнүн гектар бурдузунда 25—30 центнер тармактын аларын хулаагезин турар.

Бригаданын кижигүнери ам дүктү ажал ажалынын белеткөөнү, тармактын чамдык ажалдамын кичөөнөй салып турар. Бирги ээлчегин суггарылгазын чогуну өңдөп, амгы ийгилигин чокотка чаа дооскаш, бо үшкун ээлчегин суггарылгазын чорудуп турар. Хүндө 3 гектарын ортуна 4—5 гектар чедир суггарып турар Мөңө, Шангыр-оол, Лозан, Чекендей ышкан эштер хей.

Д. СЮРЮН-ООЛ.

Сталин аттыг колхозта

Танды районун Сталин аттыг көдө ажал-агылкы артеин ийгилигин мал ажалын хөжүдөрүнүн планын чарык чылда 103 хуу, оң ишкане ийгилиги бөдө малдын — 103, шөөр малдын — 105, чымыннын — 101, хаванынын — 101, тевеннин — 103, куштун баш санын өстүреринин планын 182 хуу күсөткөн.

Колхозто мурнакчы малчыларын саны чыл-бурду өстүп турар. Чыжаа, хойжу Д. Лапка бодунга бажылаан 100 хондон бо чымын 105 хураганын менди алган. Оң ишкан хойжу О. Ланзы бо чымын төрөөн 100 баш хондон 106 баш хураганын эки дүктүтүп өстүрерин. Базы чымыгы Хуна-кара 100 бөзиден 98 хулу-хулу алган. Оң 6 ай дургузунда 666 күш-хулу ажалдан. Эрткен чымын өл күш-ажалын негедде төөлөрүнө 2 күлү, 150 килограмм тарма алган.

Колхозтун теве каларчын О. Мөңгө бо чымын төрөөн 10 тевелеринден 10 бөзгөннарын эки дүктүтүп өстүрерин.

Бо чымын 7 айларын дургузунда сандыктар эш Четогоева 700, эш Соколова 626, эш Макарова 510 литр сүтү саап алганнар.

А. ДОРЖУ.

Чаа киножурнал

Чурттуу киноэкраннарда «Хүнүн Чаа чүдөдөр» деп № 38 киножурнал үнүп эгелөөн.

Бодуну тургустунганында бөөр 200 чыл болган оң таарыштыр Күш-ажалдын Кызыл Тук ордени-биле шаантакан Москваның күрүнө университетинде чарыктын оң бедик шаантакын СССР-нин Дэди Советинин Президиумунуң Даргазы эш К. Е. Воронковтун тыпыс турарын оң журналда бир дугарында көргүзүп турар.

Оң дараазында Ужар-чүдөдү хүнүн таарыштыр култура болгаш дыштанылганы А. М. Горький аттыг Төп партиянын Ногаан театрында болган байырыг хуралды болгаш Ужар-чүдө хүнүнө Тушино аэродромунга болган ужар-чүдө парадын көргүзүп турар.

Оң киножурналдын ээон чери «Виссеяны кымын-биле мях сандыгы» деп киночери ээон турар. Тыва автоном облустын Бүрэн хемде мях ажал агылкынын ажалчыларын Илгөйин кымын-биле мях сандык бодуну турарын оң киножурналда көчүг тодаргай көргүзүп турар.

Грузияда цемент заводунда чүдөдү күш-ажалдын дугайы, Кубанда тарма ажалдамын өскөдөдиче, Киев областа эвөө удуртукчуу Социалистик Күш-ажалдын Маалыры Анна Денисова Куншевская тураскаалды Москвада ажалканын, Иранын национал театрынын артистеринин ССР Эвелеяның Улуг театрына ойнаанын, мотоциклистеринин Таллинга болган Бүгү-өңдөдөдиче маршдаларын болгаш өскө-даа чүдөдөрүн оң чаа киножурналда көргүзүп турар.

Чаа киножурналды улуг сонуургал-биле көрүп турар.

В. БРАЙНОВСКАЯ.

50 муңу кылган

Чөө-Хемчик районун Ленин аттыг көдө ажал-агылкы артеин саман бодуну ажалын эвөөн организационун тургустан. Эвөөнө 25 колхозчу хөрөөнөр ажалдан турар. Эвөөнө 10 аял, 2 терге бар. Бо чымын 60 муң саман кымыр планын, ам 50 муңу кылган.

Колхозчу хөрөөнөрүн бодуну кылган саманы-биле 2 чурталга бажынынын, 1 гаражын, бир илек кажаазынын ханыналарын кылган.

Эвөөн 10 муң саманы август берге чедир бодуну үндүрүп деп хулаагезин ажалдан турар.

М. ЧИМБИ.

Сигенин чемгир үеде ажаап алып

ЧЫРЫК-БУЛУН. (Телефон-биле). Илангыя-Хемде Сталин аттыг колхозтун сигени шөөлөрине 54 кижик ийи бригада болуп алган 7 аял машиналарын, 12 кижик хол калбарларын ажалдан турар. Сөөдү күндерге чедир 269 гектарын сигенин өскөн, а бодун сарааттааны 446 центнер База бир бөдүр уус саяс салышкынында, 1790 центнер саяс салыжатынган.

СЭТА-нын медеглели

Мурнуу ажалын өргө-чарыгаларын кара өскөгөрөң хемчег албанын түндөлдө бо чылдын июль 20-де Сайгонга (Мурнуу Вьетнамда) хайгарал болгаш контроль талам-биле Вьетнамда улустар ажалын комиссионун албан кымыр бажыныч болгаш оң комиссияны кижигүнөргөч халдаашкын болгашын дыктаган турган.

Улустар ажалын оң комиссионун албан кымыр бажынын үргөдөдиче таарыштырган, комиссиянын автомашиналарын узуткан чөк кылган ийкек эвө үргөдөдиче бидинип турар. Комиссионун база оң ажалдакчыларын документтерин чамдынын узуткан чөк кылган болгаш алгаш барган. Улустар ажалын комиссионун ажалдакчыларынга күчүлөдү болгаш дорамчыларын таарыштырып, оларын хууунда өт-хөрөгезинге база улуг коргалды чедирген.

Июль 20-де болган оң халдаашкын болза, женева дутружугаларын чедип алган хүнүндө бөөр бир чыл болган оң таарыштыр база Вьетнамга бүгү-ниги сандыктарын чоруду дугайында айтырыгын талам-биле ВДР-ниң болгаш Мурнуу Вьетнамдын төлөөлөкчилеринин ажалына консулгацияларын өгөлөөр кылдыр доктааткан хуууна таарыштыр баш бурнуулар белеткөөн өңүдө чөңгө бодуп, ичанган оң өңүч чөңгөнө женева дутружугаларын күсөдөдиче ажалдан таарыштырып турарын дугайында оң-чө женева чөвүлө хуралын дорамчыларын бөдүрүп таарыштыр ботуну ажалын Вьетнамда комиссионун аймык чөк чорудуу база чедиршиганын ажал чорудуу хандырынче угландыр дүргөн хемчегтерин аларынче Мурнуу Вьетнамдын өргө-чарыгаларын болгаш француз чачакты кыйгытарын сүмөлөөн.

дутружугаларын база Инди-Кыдык хай-билини үрөөрине угландыр баш бурнуулар организационун.

Сайгонга болган оң өңүч чөңгөнө чоруту Совет Эвелеяның удуртуп бөлүктөрү шиттирилгү бодуп буруу шаап турары СЭТА-га бидилип турар. Совет чачактын төлөөлөкчиси Женева чөвүлө хуралын дорамчыларын бирөөн бодуп турган боорга тускай нотаны бо болган чорук-биле холбаштыр чоруткан, оң нотода сүмөлө хуралын бола, улустар ажалын комиссионунга халдааш чорук Вьетнамга дайы чорудууларын сөксөдү дугайында дугу жулганын 25 чүдүн шүүт үрөөн бодуну бодуну хулаагезин хосту-биле күш сөдөдиче комиссияны мөөдөдөдөдиче, женева дутружугаларын күсөдөдиче ажалдан таарыштырып турарын дугайында оң-чө женева чөвүлө хуралын дорамчыларын бөдүрүп таарыштыр ботуну ажалын Вьетнамда комиссионун аймык чөк чорудуу база чедиршиганын ажал чорудуу хандырынче угландыр дүргөн хемчегтерин аларынче Мурнуу Вьетнамдын өргө-чарыгаларын болгаш француз чачакты кыйгытарын сүмөлөөн.

Тыва автономнуг областа хөй уругларлыг иелерни „Иениң алдары“ орденнер болгаш „Иениң медалы“ медальдар-биле шааннар дугайында РСФСР-ниң Дэди Советинин Президиумунуң ЧАРЛЫ

ССРЭ-нин Дэди Советинин Президиумунуң 1944 чылдын август 18-теги чарыктын үндөдөдөдиче, ССРЭ-нин Дэди Советинин Президиумунуң мурундан шааннаар болза:

Тос уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерни

«ИЕНИНГ АЛДАРЫ» ОРДЕННИНГ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Кара-Сал Часкал Ортунуна — Өвүр районун «Кызыл-тук» колхозунуң колхозчуу.
2. Монгуш Дас Тарыхчово — Өвүр районун «Торгалыг» колхозунуң колхозчуу.
3. Монгуш Чодура Чыдырмайево — Барыш-Хемчик районун «ВЛКСМ 30 чымын» колхозунуң колхозчуу.

Сес уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерни

«ИЕНИНГ АЛДАРЫ» ОРДЕННИНГ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Биче-оол Амыжаа Дамдыновна — Өвүр районун «Торгалыг» колхозунуң колхозчуу.
2. Евтеева Ульяна Тимофеевна — Баа-Хем районун Ильянка көдө Советинде өг-бүгө ээи.
3. Күжүгет Очур Ламажаповна — Барыш-Хемчик районун «ВЛКСМ 30 чымын» колхозунуң колхозчуу.
4. Монгуш Докпас Бонзай — Барыш-Хемчик районун «ВЛКСМ 30 чымын» колхозунуң колхозчуу.
5. Монгуш Седип Улуг-Кара — Барыш-Хемчик районун «ВЛКСМ 30 чымын» колхозунуң колхозчуу.
6. Санаров Капиталина Макаровна — Баа-Хем районун «Тивеледе» колхозунуң колхозчуу.
7. Тадар-оол Базан Банчыр — Улуг-Хем районун Калинин аттыг колхозунуң колхозчуу.
8. Хомушку Чачиймаа Дамыновна — Барыш-Хемчик районун «ВЛКСМ 30 чымын» колхозунуң колхозчуу.

Чеди уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерни

«ИЕНИНГ АЛДАРЫ» ОРДЕННИНГ III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Бораш Ооржак Деспя — Барыш-Хемчик районун «Совет Тыванын беш чымын» колхозунуң колхозчуу.
2. Монгуш Манжаа Дестевова — Өвүр районун «Коммунист

